

Снежная жена
Японские народные сказки

Книгу адаптировала Юлия Колтышева

Метод чтения Ильи Франка

Никчемная невеста

Старого дома течь

Бывшая собака

Другое дно

Тикаратаро

Кагуяхимэ

Капюшон – ушки на макушке

Комната, что нельзя смотреть

Веер из перьев тэнгу

Моккёхо

Сопливый послушник

Урасима Таро

Ученика первый сон

Богач-живородка

Девушка с горшком на голове

Снежная жена

Комнатное дитя

Младенцем ставшая бабушка

Воробей с отрезанным языком

Покатившийся колобок

へつぱり よめご

Heppiri yomego

(никчемная невеста)

むかし、ある家(いえ)に、おつかあとむすこがくらしていました。Mukashi (в старину), aru ie ni (в одном: «некоем» доме; ni – показатель дательного падежа), okkaa to musuko ga (мать и сын; ga – показатель именительного падежа) kurashite imashita (жили /длительный вид; прошедшее время; нейтрально-вежливый стиль/ kurasu + iru – вспомогательный глагол «быть»).

そのむすこがおよめさんをもらいましたが、およめさんはたいそうなはたらき者(もの)で、朝(あさ)からばんまでくるくるとよくはたらきます。Sono musuko ga (тот сын) o-yome-san wo (невесту: «молодую жену»; o – уважительная приставка; san – уважительный суффикс «господин, госпожа»; wo – показатель винительного падежа) moraimashita (взял; morau) ga (и: «но»), o-yome-san wa (невеста; wa – частица-показатель темы предложения) taisouna hataraki mono de (очень работящей = большой работягой будучи; hataraku – работать; mono – человек, персона; hataraki; de – срединная форма глагола-связки da «быть, являться»), asa kara (с утра; kara – показатель исходного падежа) ban made (до вечера; made – показатель предельного падежа) kuru kuru to (вертесь /наречие/) yoku (хорошо; yoi = ii – хороший) hatarakimasu (работает; hataraku). そのうえ、気(き)だてもやさしいので、むすこもおつかあも、よいよめごをもらったと、大(おお)よろこびでした。Sono ue (кроме того), ki date mo (характер тоже) yasashii node (добрый поскольку), musuko mo (и сын; mo – тоже) okkaa mo (и мать), yoi yomego wo moratta to (тому, что хорошую невесту взяли), oo yorokobi deshita (очень рады были).

ところが、十日(とおか)、二十日(はつか)とたつうちに、よめごはだんだん元気(げんき)がなくなり、顔色(かおいろ)が悪(わる)くなつて、やせ細(ほそ)つきました。Tokoro ga (однако), touka (десять дней), hatsuka to tatsu uchi ni (двадцать дней проходит пока), yomego wa dan dan (у невесты постепенно) genki ga (здравье: «бодрость») naku nari (исчезнув; naru – становиться), kao iro ga (лица цвет) waruku natte (плохим став /деепричастие предшествования/), yasehosotte kimashita (исхудала; yasehosoru + kuru – приходить /указывает на наступление действия/).

むかし、ある家に、おつかあとむすこがくらしていました。

そのむすこがおよめさんをもらいましたが、およめさんはたいそうなはたらき者で、朝からばんまでくるくるとよくはたらきます。そのうえ、気だてもやさしいので、むすこもおつかあも、よいよめごをもらったと、大よろこびでした。

ところが、十日、二十日とたつうちに、よめごはだんだん元気がなくなり、顔色が悪くなって、やせ細ってきました。

そこで、おつかあが心配(しんぱい)して、Soko de (тогда), okkaa ga shimpai shite (мать волнуясь: «беспокоясь»; shimpai suru),

「どこか、体(からだ)のぐあいが悪(わる)いのではないかえ。Doko ka (где-нибудь), karada no guai ga (самочувствие; karada – тело; no – показатель родительного падежа) warui no dewanai ka e (не плохое ли?; ka – вопросительная частица). えんりょせず にいってごらん。Enryo sezu ni (без стеснения; sezu – отрицательная форма suru – делать) itte goran (сказать попробуй; iu – говорить).」

すると、よめごは、Suru to (тогда), yomego wa (невестка),

「いんや、どこも悪くねえ。In'ya (нет), doko mo (нигде) warukunee (не плохо). ただ……。Tada (только)…… といって、きまり悪そうにもじもじして、to itte (сказав), kimari warusou ni (смущенно) moji moji shite (не решаясь),

「じつは、おらへがひりたくてなんねえ。Jitsu wa (по правде), ora (я) he ga hiritakute nan nee (газы испустить хочу; hiritai /желательное наклонение/ he wo hiru – испортить воздух).」

よめごがいうには、よめ入りしてからずっと、へなんかしてはならないと思(おも)って、きょうまでがまんしていたのだそうです。Yomego ga iu ni wa (по словам невестки), yomeiri shite kara (с тех пор, как вышла замуж) zutto (все время), he nanka shite wa narainai (газы уж никак испускать нельзя) to omotte (думая; omou), kyou made (до сегодняшнего дня; kyou – сегодня) gaman shite ita no da (терпела; gaman suru + iru) sou des (/в конце предложения имеет смысл ссылки на чужие слова/ sou – так).

そこで、おつかあが心配して、

「どこか、体のぐあいが悪いのではないかえ。えんりょせず にいってごらん。」

すると、よめごは、

「いんや、どこも悪くねえ。ただ……。 といって、きまり悪そうにもじもじして、

「じつは、おらへがひりたくてなんねえ。」

よめごがいうには、よめ入りしてからずっと、へなんかしてはならないと思って、きょうまでがまんしていたのだそうです。

「なんだ、そんなことか。 Nan da (что), sonna koto ka (такое дело?). へなんかだれでもするわな。 He nanka (уж газы-то) dare demo (кто угодно: «все») suru wa na (делают = испускают). へをがまんして体(からだ)を悪(わる)くしてはなんにもなんねえ。 He wo gaman shite (газы терпя = в себе держа) karada wo waruku shite wa (телу = здоровью плохо делать) nannimo nan nee (незачем). さあ、えんりょなくするがいい。 Saa (итак), enryo naku (без стеснения) suru ga ii (сделать лучше).」

「でも、おらのへは、とくべつだで..... Demo (но), ora no he wa (мои газы) tokubetsu da de (особенные).....

「かまわねえ。 Kamawanee (все равно: «безразлично»). 早くしたらいい。 Hayaku shitara ii (побыстрее сделай лучше).」

「そうかね。 Sou ka ne (вот как?). そんじやあまあ、ごめんなさって。 Sonjaa maa, gomen nasatte (ну, тогда извините).」

よめごは、いきなりすそをまくって、へをひとつひりました。 Yomego wa (невестка), ikinari (вдруг) suso wo makutte (подол закатав; makuru), he wo hitotsu hirimashita (газы один раз испустила). そのすごいこと。 Sono sugoi koto (ужасно! sono – тот, то; koto – восклицательная частица).

ブオーッ。 Boutsu (бах!).

大(たい)ほうのような音(おと)がして、ものすごい風(かぜ)がふきおこり、おつかあは家(いえ)の外(そと)へふきとばされ、むかいの大根畠(だいこんばたけ)までとんでいってしまいました。 Taihou no youna (пушке подобный) oto ga shite (звук издав), mono sugoi kaze ga (ужасный: «страшный» ветер) fuki okori (ветер поднялся / соединительное деепричастие/; okoru – возникать, случаться), okkaa wa (мать) ie no soto e (за пределы дома; e – показатель направительного падежа) fuki tobasare (унесло /страдательный залог/; fukitobasu – сдувать), mukai no daikon batake made (до противоположного поля с редькой; daikon – редька; hatake – поле) tonde itte shimaimashita (улетела /завершенный вид/ tobu + iku – идти /указывает на пространственно-временное удаление/ + shimaau – кончать).

「なんだ、そんなことか。 へなんかだれでもするわな。 へをがまんして体を悪くしてはなんにもなんねえ。 さあ、えんりょなくするがいい。」

「でも、おらのへは、とくべつだで.....

「かまわねえ。 早くしたらいい。」

「そうかね。 そんじやあまあ、ごめんなさって。」

よめごは、いきなりすそをまくって、へをひとつひりました。そのすごいこと。
ブオーッ。

大ほうのような音がして、ものすごい風がふきおこり、おつかあは家の外へふ
きとばされ、むかいの大根畠までとんでいってしまいました。

そこへむすこが帰(かえ)ってきました。Soko e (туда = a тут) musuko ga kaette
kimashita (сын вернулся; kaeru + kuru).

「おつかあ、いったいなにしてるだえ。Okcaa (мама), ittai nani shiteru dae ([ты],
собственно, что делаешь?).」

話(はなし)を聞(き)くと、むすこはかんかんにおこって、Hanashi wo kiku to
(рассказ выслушал когда), musuko wa kan kan ni okotte (сын вспыхнул от гнева; okoru –
сердиться),

「そんなよめごは、家(いえ)においとくわけにはいかねえ。Sonna yomego wa
(такую невесту), ie ni oitoku wake ni wa ikanee (в доме держать нельзя).」といつて、よめ
ごを実家(じつか)へ帰(かえ)すことにしました。to itte (сказав), yomego wo jikka e
(невесту в родной дом) kaesu koto ni shimashita (вернуть решил). よめごは荷物(にもつ)を
まとめ、むすこが里(さと)に送り(おくり)とどけようと、いっしょに家を出(で)ました。
Yomego wa nimotsu wo matome (невеста вещи собрала; matomeru), musuko ga (сын) sato ni
okuri todokeyou to (до деревни проводить собираясь; todokeru – доставлять), isshoni
(вместе) ie wo demashita (из дома вышли; deru).

すると、とちゅうに大(おお)きななしの木(き)がありました。Suru to (затем),
tochuu ni (по пути) ookina (большое) nashi no ki ga arimashita (грушевое дерево было; aru –
быть, находиться /о неодушевленных предметах/. 三人(さんにん)の旅(たび)の商人(しよ
うにん)が通(とお)りかかって、石(いし)ころを投(な)げつけて、なしの実(み)をとろう
としていましたが、うまくいきません。Sannin no tabi no shounin ga (три странствующих
купца: «торговца») toori kakatte (проходя мимо; toorikakaru), ishi koro wo nage tsukete
(гальку бросая; nagetsukeru), nashi no mi (грушевые плоды) wo torou to shite imashita (снять
собирались; toru – брать) ga (но), umaku ikimasen (ловко не выходит = не получается;
umaku iku; umai – искусный, ловкий, удачный).

そこへむすこが帰ってきました。

「おつかあ、いったいなにしてるだえ。」

話を聞くと、むすこはかんかんにおこって、

「そんなよめごは、家においとくわけにはいかねえ。」といつて、よめごを実家へ帰すことにしました。よめごは荷物をまとめ、むすこが里に送りとどけようと、いっしょに家を出ました。

すると、とちゅうに大きななしの木がありました。三人の旅の商人が通りかかって、石ころを投げつけて、なしの実をとろうとしていましたが、うまくいきません。

よめごはそれを見(み)て、Yomego wa (невеста) sore wo mite (это увидев; miru), 「なんたら、ふがいない人(ひと)たちだべ。 Nan tara, fugainai hito-tachi da be (что за неумелые: «беспомощные» люди; tachi – суффикс множественного числа). おらなら、へでもそれくらいのものをとってみせるのに。 Ora nara (я если), he de mo (газами даже; de – показатель творительного падежа) sore kurai no mono wo (такие вещи; kurai – настолько /последог/) totte miseru noni (взяв, покажу = покажу, как взять, хотя).」といいました。 to iimashita (сказала). 三人(さんにん)の旅商人(たびしょうにん)はそれを聞(き)いて、Sannin no tabi shounin wa (трое купцов) sore wo kiite (то услышав; kiku),

「この女(おんな)は、わしらをばかにしおった。 Kono onna wa (эта женщина), washi-ra wo (над нами; ra – суффикс множественного числа) baka ni shiotta (насмехалась: «нас дурачила»).」とおこりました。 to okorimashita (рассердились). よめごは、Yomego wa (невеста),

「おまえたちがどれというなら、へでとってみせるべえ。 O-mae-tachi ga (вы) tore (сними: «возьми» /повелительное наклонение/; toru) to iu nara (скажете если), he de (с помощью газов) totte miseru bee (как взять покажу). そうしたらどうするかね。 Sou shitara (так если сделаю) dou suru ka ne (как поступите?).」

「よしきた。 Yoshi kita (ладно). もしおまえがへでなしをとったら、わしらの壳(う)っているぬの地(じ)を、馬(うま)ごとぜんぶやる。 Moshi o-mae ga (если ты) he de nashi wo tottara (газами груши снимешь /условная форма/), washi-ra no utte iru (нами продаваемые /причастие/ uru + iru) nunojī wo (ткани), uma goto (с лошадями вместе) zembu yaru (все отдадим).」と、三人(さんにん)の商人(しょうにん)がいいました。 to, sannin no shounin ga iimashita (трое купцов сказали). よめごはよろこんで、すそをまくると、Yomego wa yorokonde (невеста обрадовавшись; yorokobu), suso wo makuru to (подол закатала когда),

「そんなら、ごめんなさって。Sonnara (если так), gomen nasatte (извините).」と、へをひりはじめました。to, he wo hiri hajimemashita (газы испускать начала; hiru + hajimeru – начинать).

よめごはそれを見て、

「なんたら、ふがいない人たちだべ。おらなら、へでもそれくらいのものをとってみせるのに。」といいました。三人の旅商人はそれを聞いて、

「このおんなは、わしらをばかにしおった。」とおこりました。よめごは、「おまえたちがどれというなら、へでとつてみせるべえ。そうしたらどうするかね。」

「よしきた。もしおまえがへでなしをとつたら、わしらの売っているぬの地を、馬ごとぜんぶやる。」と、三人の商人がいいました。よめごはよろこんで、すそをまくると、

「そんなら、ごめんなさって。」と、へをひりはじめました。

プ、プ、プンプン、ブンブンブン……。Pu, pu, pun-pun, bun-bun-bun.....

すると、なしの実(み)が、Suru to (тогда), nashi no mi ga (груши),
ぼ、ぼ、ぽんぽん、ぽんぽんぽん……。Po, po, pon-pon, bon-bon-bon..... と、みんな落(お)ちてきました。to, minna ochite kimashita (все упали; ochiru + kuru).

ぬの地(じ)壳(う)りの商人たちはみんな、なしの木(き)の上(うえ)にふきあげられて、Nunoji uri no shounin-tachi wa (тканей продавцы) minna (все), nashi no ki no ue ni (на грушевое дерево) fuki agerarete (заброшенными будучи /страдательный залог; деепричастие/),

「助(たす)けてくれえ。Tasukete kuree (помогите; tasukeru + kureru – давать, дарить).」と、もがいています。to, mogaito imasu (мечутся: «корчатся»; mogaku + iru). よめごがへを止(と)めると、商人たちは、まっ青(さお)になっておりてきました。Yomego ga he wo tomeru to (невеста газы остановила когда), shounin-tachi wa (купцы), massao ni natte (совершенно зелеными став) orite kimashita (спустились; oriru + kuru).

プ、プ、プンプン、ブンブンブン.....

すると、なしの実が、

ぼ、ぼ、ぽんぽん、ぽんぽんぽん……。と、みんな落ちてきました。

ぬの地売りの商人たちはみんな、なしの木の上にふきあげられて、
「助けてくれえ。」と、もがいています。よめごがへを止めると、商人たちは、
まっ青になっておりました。

よめごはやくそくどおり、ぬの地(じ)ぜんぶと馬(うま)を三頭(さんとう)もらいました。 Yomego wa yakusoku doori (невеста обещанию согласно), nunoji zembu (ткани все to (и) uma wo san tou (лошадей трех) moraimashita (получила; morau). むすこはこれを見て、よめごを里(さと)に帰(かえ)すのがおしくなり、 Musuko wa kore wo mite (сын, это увидев; miru), yomego wo sato ni kaesu no ga (невесту в деревню возвращать) oshiku nari (ожалев; oshii – жаль, жалко),

「こんないいよめごは、やっぱり家(いえ)にいてもらうべえ。 Konna ii yomego wa (такая хорошая невеста), yappari (все-таки) ie ni ite morau bee (в доме будет пусты).」 といって、よめごを家につれて帰(かえ)りました。 to itte (сказав), yomego wo ie ni (невесту в дом) tsurete kaerimashita (обратно повел; tsureru – сопровождать, брать с собой + kaeru – возвращаться).

それからは、家のおくまったところに「へ屋(や)」というものをこしらえて、よめごがへをしたくなると、ここでやらせることにしました。 Sore kara wa (после этого), ie no (дома) okumatta tokoro ni (в дальнем месте; okumaru – находиться в дальней части) “he ya (газов дом: «помещение»)” to iu (называющуюся) mono wo koshiraete (вещь построив; koshiraeru – изготавлять, делать, строить), yomego ga he wo shitaku naru to (невесте газы испустить захочется когда), koko de (здесь) yaraseru (делать заставить = позволить /побудительный залог/; yaru) koto ni shimashita (решили).

それが “部屋(へや) ”というもののはじめだそうですが……ほんとうでしょうかね。 Sore ga (это) “heya (комната)” to iu mono no (называющейся вещи) hajimari da sou desu ga (начало, говорят)……hontou deshou ka ne (на самом деле ли?).

よめごはやくそくどおり、ぬの地ぜんぶと馬を三頭もらいました。 むすこはこれを見て、よめごを里に帰すのがおしくなり、

「こんないいよめごは、やっぱり家にいてもらうべえ。」 といって、よめごを家につれて帰りました。

それからは、家のおくまったところに「へ屋」というものをこしらえて、よめごがへをしたくなると、ここでやらせることにしました。

それが “部屋” というもののはじまりだそうですが……ほんとうでしょうかね。

---

*Полностью книгу можно купить на сайте www.franklang.ru в
соответствующем языковом разделе, в подразделе «Тексты на ...
языке, адаптированные по методу чтения Ильи Франка»*